

FIȘA DISCIPLINEI

1. Date despre program

1.1 Instituția de învățământ superior	Universitatea „Babeș-Bolyai” Cluj-Napoca
1.2 Facultatea	Facultatea de Istorie și Filosofie
1.3 Departamentul	Filosofie
1.4 Domeniul de studii	Filosofie
1.5 Ciclul de studii	Licență
1.6 Programul de studiu / Calificarea	Filosofie/ Filosofie

2. Date despre disciplină

2.1 Denumirea disciplinei	Filosofie clasică germană						
2.2 Titularul activităților de curs	Prof. dr. Virgil Ciomoș						
2.3 Titularul activităților de seminar	Drd. Horațiu Trif						
2.4 Anul de studiu	2	2.5 Semestrul	4	2.6. Tipul de evaluare	E	2.7 Regimul disciplinei	Ob

3. Timpul total estimat (ore pe semestru al activităților didactice)

3.1 Număr de ore pe săptămână	4	Din care: 3.2 curs	2	3.3 seminar/laborator	2
3.4 Total ore din planul de învățământ	56	Din care: 3.5 curs	28	3.6 seminar/laborator	28
Distribuția fondului de timp:					ore
Studiul după manual, suport de curs, bibliografie și notițe					15
Documentare suplimentară în bibliotecă, pe platformele electronice de specialitate și pe teren					15
Pregătire seminarii/laboratoare, teme, referate, portofolii și eseuri					40
Tutoriat					28
Examinări					4
Alte activități:					
3.7 Total ore studiu individual		70 ore conv.			
3.8 Total ore pe semestru		56 fiz./ 154 conv.			
3.9 Numărul de credite		5			

4. Precondiții (acolo unde este cazul)

4.1 de curriculum	•
4.2 de competențe	•

5. Condiții (acolo unde este cazul)

5.1 De desfășurare a cursului	Prezența la orele de curs nu e obligatorie. Prezentarea la examen nu e condiționată de un nr. minim de absențe.
5.2 De desfășurare a seminarului/laboratorului	Activitatea de seminar e obligatorie. Seminariile pierdute se pot recupera.

6. Competențele specifice acumulate

Competențe profesionale	<p>C1.1 Identificarea și definirea conceptelor și teoriilor fundamentale ale filosofiei, pe parcursul lecturii unor texte filosofice date.</p> <p>C1.3 Definirea și exprimarea specificității problemelor filosofice în raport cu alte discipline umaniste.</p> <p>C2.2 Examinarea analitică și sintetică a unor texte/teorii filosofice, pe baza terminologiei specifice.</p> <p>C2.3 Problematizarea și operaționalizarea conceptelor cheie pentru soluționarea unor probleme filosofice de complexitate medie.</p> <p>C4.1 Formularea de ipoteze referitoare la acțiunile și experiența umană, utilizând în mod adecvat limbajul și metodele de bază ale filosofiei.</p> <p>C4.2 Interpretarea și aprecierea creațiilor umane (cultural-artistice, științifice) prin aplicarea cunoștințelor filosofice de bază.</p> <p>C6.2 Identificarea, înțelegerea și respectarea valorilor, opiniilor, nevoilor, sentimentelor altor persoane sau culturi</p>
Competențe transversale	<ul style="list-style-type: none"> - capacitatea de a aplica, combina și transmite în mod corect și adecvat cunoștințele dobândite; - abilitatea de a comunica oral și în scris în limba română, utilizând corect terminologia și demersurile specifice Filosofiei transcendente; - competențe în cercetarea documentară și utilizarea computerului în căutarea-găsirea de informații bibliografice în domeniul Filosofiei clasice germane, precum și în redactare de texte (scris academic)

7. Obiectivele disciplinei (reieșind din grila competențelor acumulate)

7.1 Obiectivul general al disciplinei	<p>Cursul își propune să expună și să analizeze principiile generale ale filosofiei moderne, insistând mai ales asupra contribuțiilor revelatoare aduse în acest sens de trei dintre gânditorii reprezentativi ai acestei epoci: Descartes, Kant și Hegel. Deprinderea unei gândiri critice, creative, a exercițiului reflexiv, orientat spre cercetarea condițiilor de posibilitate ale oricărei experiențe umane, clarificarea statutului ontologic și gnoseologic al subiectului uman în raport cu facultățile sale, dar și cu propria lui alteritate, expunerea virtuților metodologiei dialectice, prin care se deschide perspectiva, generoasă, a viitoarelor abordări fenomenologice contemporane sunt principalele ținte ale acestui curs.</p>
7.2 Obiectivele specifice	<ul style="list-style-type: none"> - dobândirea unei perspective filosofice clare privitoare la mutația culturală care a avut loc între tradiție și modernitate și clarificarea principalelor determinații ale omului modern și ale gândirii sale; - cunoașterea și folosirea corectă a principalelor concepte proprii filosofiei moderne: ireductibilitatea subiectului uman, autonomia lui în raport cu orice sistem cognitiv constituit, rolul experienței în cunoaștere, autonomia facultăților de cunoaștere și a valorilor umane, principiile generale ale unei metodologii a cercetării științifice, etc.; - dobândirea unei perspective istorice asupra filosofiei moderne și a epocii pe care ea o reprezintă, deprinderea principiilor gândirii dialectice și depășirea limitărilor proprii oricărui formalism de tip metafizic; - capacitatea de a parcurge și de a înțelege câteva dintre cele mai dificile texte ale filosofiei moderne - precum <i>Critica rațiunii pure</i> sau <i>Fenomenologia spiritului</i> -, de a le valoriza dintr-o perspectivă contemporană; - capacitatea de a formula și a argumenta puncte de vedere diferite referitoare la una și aceeași problemă filosofică, de a evalua și de a critica principalele ei soluții; - formarea și consolidarea unei atitudini critice și creative, anti dogmatice și responsabile în raport cu orice idei preconcepute; - valorizarea caracterului autonom al subiectului uman și a respectului pe care acesta îl datorează semenului său și particularităților sale.

8. Conținuturi

8.1 Curs	Metode de predare	Observații
1. <i>Cogito</i> -ul cartezian și problematica filozofică a dublei negații	- curs interactiv cu fundament de prelegere și comentariu de text - discuții pe baza unor exemple	
2. Critica kantiană a <i>cogito</i> -ului cartezian	- curs interactiv cu fundament de prelegere și comentariu de text - discuții pe baza unor exemple	
3. „Revoluția copernicană” și ambiguitățile sale	- curs interactiv cu fundament de prelegere și comentariu de text - discuții pe baza unor exemple	
4. De la transcendent la transcendental. Fenomenul ca efect al unei retroiectări	- curs interactiv cu fundament de prelegere și comentariu de text - discuții pe baza unor exemple	
5. <i>Critica rațiunii pure (CRP)</i> și problematica autonomiei facultăților	- curs interactiv cu fundament de prelegere și comentariu de text - discuții pe baza unor exemple	
6. Observații generale asupra esteticii transcendente	- curs interactiv cu fundament de prelegere și comentariu de text - discuții pe baza unor exemple	
7. Ambiguitatea transcendentală a criteriului interior-exterior	- curs interactiv cu fundament de prelegere și comentariu de text - discuții pe baza unor exemple	
8. Deducția metafizică a categoriilor intelectului	- curs interactiv cu fundament de prelegere și comentariu de text - discuții pe baza unor exemple	
9. Deducția transcendentală a categoriilor intelectului	- curs interactiv cu fundament de prelegere și comentariu de text - discuții pe baza unor exemple	
10. Schematismul imaginației transcendente	- curs interactiv cu fundament de prelegere și comentariu de text - discuții pe baza unor exemple	
11. Analogiile kantiene ale experienței	- curs interactiv cu fundament de prelegere și comentariu de text - discuții pe baza unor	

	exemple	
12. Critica hegeliană a certitudinii sensibile în <i>Fenomenologia spiritului (FS)</i>	- curs interactiv cu fundament de prelegere și comentariu de text - discuții pe baza unor exemple	
13. Diferența hegeliană dintre „a spune” și „a arăta”	- curs interactiv cu fundament de prelegere și comentariu de text - discuții pe baza unor exemple	
14. Forță și intelect. Problematika filozofică a alterității în <i>FS</i>	- curs interactiv cu fundament de prelegere și comentariu de text - discuții pe baza unor exemple	

Bibliografie

Bibliografia obligatorie:

1. DESCARTES, René, *Meditații despre filosofia primă*, Editura Humanitas, București, 1992.
2. KANT, Immanuel, *Critica rațiunii pure*, trad. Elena Moisuc și Nicolae Bagdasar, Editura Științifică, București, 1969.
3. Idem, *Prolegomene la orice metafizică viitoare care se va putea înfățișa ca știință*, trad. Mircea Flonta și Thomas Kleininger, Ed. All, București, 1998.
4. HEGEL, Georg Wilhelm Friedrich, *Fenomenologia Spiritului*, trad. Virgil Bogdan, Ed. Academiei RSR, București, 1965.
5. Idem, *Studii filozofice*, trad. D.D. Roșca, Ed. Academiei RSR, București, 1967.
6. KOJEVE, Alexandre, *Introduction à la lecture de Hegel*, Ed. Gallimard, Paris, 1968 (sau versiunea românească).
7. VIEILLARD-BARON, Jean-Louis, *Le problème du temps. Sept études*, Ed. Vrin, Paris, 1995 (sau versiunea românească).
8. FLONTA, Mircea, *Kant în lumea lui și în cea de azi*, Ed. Polirom, Iași, 2005.
9. CIOMOȘ, Virgil, *Conștiință și schimbare în Critica rațiunii pure. O perspectivă arhitectonică asupra kantianismului*, Ed. Humanitas, București, 2006.

Bibliografie facultativă

10. KANT, Immanuel, *Întemeierea metafizicii moravurilor. Critica rațiunii practice*, trad. Nicolae Bagdasar, Editura Științifică, București, 1972.
11. Idem, *Critica facultății de judecare*, trad. Vasile Dem. Zamfirescu și Alexandru Surdu, Editura Științifică și Enciclopedică, București, 1981.
12. HEGEL, Georg Wilhelm Friedrich, *Logica*, trad. D.D. Roșca, V. Bogdan, C. Floru, R. Stoichiță, 1962.

13. BENOIST, Jocelyn, *Kant et les limites de la synthèse*, Ed. PUF, Paris, 1996.
14. HEIDEGGER, Martin, *Ființă și Timp*, trad. Gabriel Liiceanu și Cătălin Cioabă, Ed. Humanitas, București, 2003.
15. Idem, *Gesamtausgabe*, B. 3, *Kant und das Problem der Metaphysik*, Ed. Vittorio Klostermann, Frankfurt a. M., 1991.
16. JARCZYK, Gwendoline, *Au confluent de la mort. L'universel et le singulier dans la philosophie de Hegel*, Ed. Ellipses, Paris, 2002.
17. MABILLE, Bernard, *Hegel, Heidegger et la Métaphysique. Recherches pour une constitution*, Ed. Vrin, 2004.
18. MARQUET, Jean-François, *Kant et l'inconditionné*, în *Le transcendantal et le spéculatif*, Ed. Vrin, Paris, 1999.
19. PIEROBON, Frank, *Kant et la fondation architectonique de la métaphysique*, Ed. J. Million, Grenoble, 1990.
20. RICHIR, Marc, *Recherches phénoménologiques. V. Du schématisme phénoménologique transcendantal*, Ed. Ousia, Bruxelles, 1983.
21. Idem, *Phénoménologie et institution symbolique*, Ed. J. Millon, Grenoble, 1988.
22. VETÖ, Miklos, *De Kant à Schelling. Les deux voies de l'idéalisme allemand*, vol. I, II, Ed. J. Millon, Grenoble, 2000.
23. „*La réfonte du concept d'expérience*”, în „*International Journal on Humanistic Ideology*”, vol. VIII, *Philosophy and Psychoanalysis*, 2018, pp. 7-15.
24. CIOMOȘ, Virgil, *Histoire et eschatologie dans la philosophie de l'Esprit de Hegel. I. Conscience et changement*, în *Les Cahiers Philosophiques de Strasbourg*, 16/ 2003.
25. Idem, *Histoire et eschatologie dans la philosophie de l'Esprit de Hegel. II. Passage et transmission*, în *Les Cahiers Philosophiques de Strasbourg*, 16/ 2003.

8.2 Seminar / laborator	Metode de predare	Observații
1. <i>Cogito</i> -ul cartezian și problematica filozofică a dublei negații	- seminar interactiv pe bază de discuții - comentariu text, dezbateri	
2. Critica kantiană a <i>cogito</i> -ului cartezian	- seminar interactiv pe bază de discuții - comentariu text, dezbateri	
3. „Revoluția copernicană” și ambiguitățile sale	- seminar interactiv pe bază de discuții - comentariu text, dezbateri	
4. Evoluția conceptului filozofic de „fenomen” de la Kant la Richir	- seminar interactiv pe bază de discuții - comentariu text, dezbateri	
5. Critica interpretării hegeliene și heideggeriene privitoare la statutul kantian al imaginației în <i>CRP</i>	- seminar interactiv pe bază de discuții - comentariu text, dezbateri	
6. Observații generale asupra esteticii transcendente	- seminar interactiv pe bază de discuții - comentariu text,	

	dezbateri	
7. Analiza diferenței dintre interioritatea empirică și cea transcendențială	- seminar interactiv pe bază de discuții - comentariu text, dezbateri	
8. Expunerea și analiza tabelii kantiene a categoriilor	- seminar interactiv pe bază de discuții - comentariu text, dezbateri	
9. Despre imposibilitatea kantiană a unei cunoașteri de sine a conștiinței pure	- seminar interactiv pe bază de discuții - comentariu text, dezbateri	
10. Analiza diferenței de statut arhitectonic a imaginației în cele două ediții ale <i>CRP</i>	- seminar interactiv pe bază de discuții - comentariu text, dezbateri	
11. Studiu de caz: prezentarea diferenței dintre creația <i>ex nihilo</i> și creația umană	- seminar interactiv pe bază de discuții - comentariu text, dezbateri	
12. Analiza comparată a arhitectonicii kantiene și a arhitectonicii hegeliene	- seminar interactiv pe bază de discuții - comentariu text, dezbateri	
13. Diferența hegeliană dintre „a spune” și „a arăta”	- seminar interactiv pe bază de discuții - comentariu text, dezbateri	
14. Analiza comparată a conceptului de „forță” la Kant și Hegel	- seminar interactiv pe bază de discuții - comentariu text, dezbateri	

Bibliografie

Bibliografia obligatorie:

1. DESCARTES, René, *Meditații despre filosofia primă*, Editura Humanitas, București, 1992.
2. KANT, Immanuel, *Critica rațiunii pure*, trad. Elena Moisuc și Nicolae Bagdasar, Editura Științifică, București, 1969.
3. Idem, *Prolegomene la orice metafizică viitoare care se va putea înfățișa ca știință*, trad. Mircea Flonta și Thomas Kleininger, Ed. All, București, 1998.
4. HEGEL, Georg Wilhelm Friedrich, *Fenomenologia Spiritului*, trad. Virgil Bogdan, Ed. Academiei RSR, București, 1965.
5. Idem, *Studii filozofice*, trad. D.D. Roșca, Ed. Academiei RSR, București, 1967.
6. KOJEVE, Alexandre, *Introduction à la lecture de Hegel*, Ed. Gallimard, Paris, 1968 (sau versiunea românească).
7. VIEILLARD-BARON, Jean-Louis, *Le problème du temps. Sept études*, Ed. Vrin, Paris, 1995 (sau versiunea românească).
8. FLONTA, Mircea, *Kant în lumea lui și în cea de azi*, Ed. Polirom, Iași, 2005.

9. CIOMOȘ, Virgil, *Conștiință și schimbare în Critica rațiunii pure. O perspectivă arhitectonică asupra kantianismului*, Ed. Humanitas, București, 2006.
10. „*La révolution du concept de révolution*”, în „*International Journal on Humanistic Ideology*”, vol. VII, *Law, Person and State of Exception*, 2017, pp. 7-14

Bibliografie facultativă

10. KANT, Immanuel, *Întemeierea metafizicii moravurilor. Critica rațiunii practice*, trad. Nicolae Bagdasar, Editura Științifică, București, 1972.
11. Idem, *Critica facultății de judecare*, trad. Vasile Dem. Zamfirescu și Alexandru Surdu, Editura Științifică și Enciclopedică, București, 1981.
12. HEGEL, Georg Wilhelm Friedrich, *Logica*, trad. D.D. Roșca, V. Bogdan, C. Floru, R. Stoichiță, 1962.
13. BENOIST, Jocelyn, *Kant et les limites de la synthèse*, Ed. PUF, Paris, 1996.
14. HEIDEGGER, Martin, *Ființă și Timp*, trad. Gabriel Liiceanu și Cătălin Cioabă, Ed. Humanitas, București, 2003.
15. Idem, *Gesamtausgabe*, B. 3, *Kant und das Problem der Metaphysik*, Ed. Vittorio Klostermann, Frankfurt a. M., 1991.
16. JARCZYK, Gwendoline, *Au confluent de la mort. L'universel et le singulier dans la philosophie de Hegel*, Ed. Ellipses, Paris, 2002.
17. MABILLE, Bernard, *Hegel, Heidegger et la Métaphysique. Recherches pour une constitution*, Ed. Vrin, 2004.
18. MARQUET, Jean-François, *Kant et l'inconditionné*, în *Le transcendantal et le spéculatif*, Ed. Vrin, Paris, 1999.
19. PIEROBON, Frank, *Kant et la fondation architectonique de la métaphysique*, Ed. J. Million, Grenoble, 1990.
20. RICHIR, Marc, *Recherches phénoménologiques. V. Du schématisme phénoménologique transcendantal*, Ed. Ousia, Bruxelles, 1983.
21. Idem, *Phénoménologie et institution symbolique*, Ed. J. Millon, Grenoble, 1988.
22. VETÖ, Miklos, *De Kant à Schelling. Les deux voies de l'idéalisme allemand*, vol. I, II, Ed. J. Millon, Grenoble, 2000.
23. CIOMOȘ, Virgil, « *De l'attention aperceptive à la Présence sans présent assignable. La différence absolue* », în *Revue Roumaine de Philosophie*, nr. 2, 2016, pp. 145-159
24. Idem, *Histoire et eschatologie dans la philosophie de l'Esprit de Hegel. I. Conscience et changement*, în *Les Cahiers Philosophiques de Strasbourg*, 16/ 2003.
25. Idem, *Histoire et eschatologie dans la philosophie de l'Esprit de Hegel. II. Passage et transmission*, în *Les Cahiers Philosophiques de Strasbourg*, 16/ 2003.

9. Coroborarea conținuturilor disciplinei cu așteptările reprezentanților comunității epistemice, asociațiilor profesionale și angajatori reprezentativi din domeniul aferent programului

Conținutul cursului este compatibil cu conținutul cursurilor predate la nivel „undergraduate” în universități de prestigiu din Europa și SUA, precum și cu cerințele comunității profesionale.

10. Evaluare

Tip activitate	10.1 Criterii de evaluare	10.2 metode de evaluare	10.3 Pondere din nota finală
10.4 Curs	- însușirea cunoștințelor predate la curs; - capacitatea de a opera în mod corect și adecvat cu acestea	Evaluarea se va face atât pe parcursul semestrului cât și în timpul examinării finale	
	- asumarea unei cercetări documentare proprii în domeniul Filosofiei clasice germane; - însușirea și aplicarea metodelor de cercetare și de redactare specifice filosofiei (analiză de text, referat, eseu academic)	Examen scris la sfârșitul semestrului (sesiune)	66% din nota finală
10.5 Seminar/laborator	- însușirea cunoștințelor discutate la seminar; - capacitatea de a opera în mod corect și adecvat cu acestea	Evaluarea se va face atât pe parcursul semestrului - verificare orală - cât și în timpul examinării finale	
	- activitate seminar: participare la dezbateri, prezentare referat; - însușirea și aplicarea metodelor de cercetare și de redactare specifice filosofiei (analiză de text, referat, eseu academic)		33% din nota finală
10.6 Standard minim de performanță			
<p>Curs / Examen: Elaborarea unei lucrări scrise cu temă impusă sau la alegere, de complexitate medie, utilizând paradigme teoretice de bază ale Filosofiei / Filosofiei clasice germane.</p> <p>Seminar: Alegerea, planificarea și realizarea unor prezentări individuale orale și scrise la seminarii pe parcursul semestrului (dezbateri, analiză-comentariu de text, referat); Examen final: elaborarea unui comentariu de text.</p> <p>Plagiat se va considera orice lucrare care se constată a fi în proporție de cel puțin 30% copiată dintr-o altă sursă, iar utilizarea plagiatului va determina anularea evaluării. Orice contestație a notei obținute la examen va trebui însoțită de o cerere din partea studentului pentru reevaluarea lucrării. Rezultatul acestei reevaluări se va face de față cu studenții în decurs de 2 zile de la data contestației.</p>			

Data completării

Semnătura titularului de curs

Semnătura titularului de seminar

19.03.2020

.....

.....

Data avizării în departament

Semnătura directorului de departament

23.03.2020

.....